

ความต้องการศึกษาดัชนีระดับปริญญาตรี
สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิค
ในภาคตะวันออกเฉียง

ผศ.ดร.เรณา พงษ์เรืองพันธ์ุ

ผศ.วรรณิ เตียววิศเรศ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พ.ศ. 2537

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้มหาวิทยาลัยบูรพา ปี พ.ศ. 2536

คำนำ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเงินงบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัย ประจำปี 2536 เพื่อสนับสนุนงานวิจัยเรื่อง "ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิคในภาคตะวันออก" ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นข้อมูลแก่มหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการวางแผน และจัดการศึกษาพยาบาลหลักสูตรต่อเนื่องสำหรับพยาบาลเทคนิคได้เป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้พิจารณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปี 2536 เป็นเงิน 10,000 บาท และขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร และพยาบาลเทคนิคจากโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลต่างๆ ในภาคตะวันออก ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์ ที่ปรึกษางานวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณา ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจนรายงานผลการวิจัยฉบับนี้ได้เสร็จเรียบร้อย

ผศ.ดร.เรณา พงษ์เรืองพันธ์

ผศ.วรรณี เตียววิศเวศ

หัวข้อเรื่อง : ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของ
พยาบาลเทคนิค ในภาคตะวันออก

ผู้วิจัย : 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรณา พงษ์เรืองพันธ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรธรณี เตียววิศเรศ

ปีที่ทำการวิจัย : 2535-2536

แหล่งทุนสนับสนุน : งบประมาณรายได้มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ 2536

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของพยาบาลเทคนิค กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ พยาบาลเทคนิคจำนวน 173 คน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลประจำจังหวัด ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย การสุ่มตัวอย่างทำโดยวิธีแบ่งชั้น ผู้วิจัยได้ขอให้พยาบาลเทคนิคตอบแบบสอบถาม ซึ่งประเมินความสนใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.0 มีความสนใจที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ถ้าคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเปิดหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องพยาบาลเทคนิคจำนวนร้อยละ 65.5 ระบุว่า จะสมัครเรียนทันที และจะสมัครเรียนในปีถัดไปร้อยละ 12.1 พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ต้องการเรียนเต็มเวลา (65.5%) และต้องการเรียนบางเวลา คือ เย็นวันจันทร์-พุธ-ศุกร์ และเต็มวันเสาร์ ร้อยละ 22.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า พยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ ตระหนักถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อเนื่อง สูงกว่าพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พยาบาลเทคนิคคาดว่า การศึกษาต่อเนื่องจะทำให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ พัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล และเพิ่มพูนความรู้ให้ทันสมัย พยาบาลเทคนิคที่มีอายุ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษาต่อเนื่องไม่แตกต่างกัน

TITLE: A STUDY OF TECHNICAL NURSES' NEED FOR CONTINUING EDUCATION IN A BACHELOR OF NURSING SCIENCE PROGRAM IN THE EASTERN PART OF THAILAND

RESEARCHERS: ASSISTANT PROFESSOR Dr. RANA PONGRUENGPHANT
ASSISTANT PROFESSOR WANNEE DEOISARES

YEAR: 1993

ABSTRACT

The purpose of this study was to identify if Technical nurses' need continuing education programs. The sample consisted of 173 Technical nurses who were working in provincial hospitals and hospital centers in the Eastern part of Thailand. Using a stratified random sampling technique, technical nurses were asked to respond to a questionnaire which assessed their interest in continuing education in a Bachelor of Nursing Science program. Fifty two percent of the sample expressed an interest in continuing their education in a Bachelor of Nursing Science program. If the Faculty of Nursing, Burapha University, offered a continuing education program, 65.5% of Technical nurses indicated that they would apply immediately and 12.1% would apply next year. The majority of technical nurses (65.5%) preferred a full time program and 22.2% preferred a part time program on Monday, Wednesday, & Friday evenings and during the day on Saturday. In addition to descriptive statistics, a t-test analysis found that technical nurses working in hospital centers felt there were significantly ($p < .05$) greater advantages of continuing education compared to the ones working in provincial hospitals. The advantages that technical nurses expected to gain from continuing education were progress in their career, improve nursing practice, and advance their current knowledge. There were no significant differences in perceived advantages of continuing education among Technical nurses in terms of age, marital status, wishing to study, or years of working.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
รายการตารางประกอบ	จ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ปัญหาการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำจำกัดความ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดในการจัดการศึกษาพยาบาล	6
การพัฒนาศักยภาพของพยาบาลเทคนิค	8
การพัฒนาศักยภาพพยาบาล	9
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	11
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง	14

	หน้า
บทที่	
3	18
วิธีดำเนินการวิจัย	
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	18
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
วิธีสร้างเครื่องมือ	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	20
4	21
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	21
ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อ	28
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อ	30
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ	31
5	33
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผล	34
อภิปรายผล	36
ข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	41
จดหมายนำ	42
แบบสอบถาม	43
ประวัติผู้วิจัย	46

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านจังหวัดที่ปฏิบัติงาน จำแนกตามความต้องการในการศึกษาต่อ	22
2	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านประเภทของ โรงพยาบาล จำแนกตามความต้องการในการศึกษาต่อ	23
3	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านแผนกที่ปฏิบัติงาน จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ	24
4	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละกลุ่มอายุ จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ	25
5	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านเพศ และ สถานภาพสมรส จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ	26
6	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านวุฒิการศึกษา และ จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ	27
7	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การศึกษาต่อ	28
8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี	30
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจาก การศึกษาต่อ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อสังคมอย่างมาก เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลจะต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน ในสถานการณ์ปัจจุบันจำนวนพยาบาลยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประเทศชาติ อัตราส่วนพยาบาลต่อประชากรทั้งประเทศ ในปี 2534 เป็น 1:1,426 คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ จะมีอัตราส่วนพยาบาลต่อประชากรเป็น 1:620 1:372 และ 1:305 ตามลำดับ (กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2535) เมื่อพิจารณาจากจำนวนพยาบาลที่มีอยู่ในสถานบริการพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้นเพียงร้อยละ 49.9 ของกรอบอัตรากำลังที่ควรจะมีเท่านั้น แสดงให้เห็นว่ามีการขาดแคลนพยาบาลอยู่อีกมาก

พยาบาลเทคนิค ได้ผลิตขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลเป็นการชั่วคราว ตามนโยบายการขยายงานบริการสาธารณสุขของประเทศสู่ชุมชน โดยหลักสูตรการศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ได้จัดในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรพยาบาลระดับวิชาชีพ ซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษา 2 ปี และให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปปฏิบัติงานระยะหนึ่งก่อน แล้วให้กลับมาศึกษาต่อในหลักสูตรต่อเนื่องที่จัดให้เป็นการเฉพาะ เพื่อยกระดับความรู้ ความสามารถ เป็นพยาบาลระดับวิชาชีพต่อไป จากข้อมูลการสำรวจจำนวนบุคลากรพยาบาล ของกองสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2533 มีพยาบาลเทคนิคในประเทศไทย จำนวน 21,430 คน และจะมีการผลิตเพิ่มขึ้นอีก 18,275 คน ในปี พ.ศ. 2544 (กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2535)

จากการคาดคะเนความต้องการพยาบาลวิชาชีพในปี พ.ศ. 2544 ซึ่งมีความต้องการพยาบาลวิชาชีพจำนวน 68,292 คน และควรได้มีอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อพยาบาลเทคนิคไม่เกิน 2:1 จะทำให้มีพยาบาลเทคนิคเกินจำนวนที่ควรจะมีถึง 5,845 คน ดังนั้น นอกจากวิธีการปรับลดการผลิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ระดับต้นลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2539 แล้ว อีกทางหนึ่งที่จะช่วยทำให้มีอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อพยาบาลเทคนิค เท่ากับ 2:1 ในแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) คือการเปิดหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลเทคนิค เพื่อให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาพยาบาลมาเป็นเวลา 10 ปี มีศักยภาพพร้อมที่จะเปิดหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลเทคนิคเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดยมุ่งเน้นที่จะจัดการศึกษาให้แก่พยาบาลเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลัก ในช่วงแรกของการจัดเตรียมหลักสูตรนี้ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาความต้องการของพยาบาลเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องในระดับปริญญาตรี ตลอดจนความสะดวกของผู้เรียนในการลาศึกษาต่อเต็มเวลา การเรียนในภาคพิเศษ และอื่นๆ เพื่อให้สามารถวางแผนจัดทำหลักสูตรให้มีความเป็นไปได้ และเอื้ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นคณะพยาบาลศาสตร์ จึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาค้นคว้าความต้องการของพยาบาลเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารของมหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสาขาพยาบาล ในการตัดสินใจเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ต่อเนื่องสำหรับพยาบาลเทคนิค ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิค
2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อของพยาบาลเทคนิค
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิคที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ปัญหาการวิจัย

1. พยาบาลเทคนิคมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์มากน้อยเพียงใด
2. พยาบาลเทคนิคมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี
3. พยาบาลเทคนิคสังกัดโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลประจำจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกันหรือไม่
4. พยาบาลเทคนิคที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกันหรือไม่
5. พยาบาลเทคนิค ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกันหรือไม่
6. พยาบาลเทคนิคที่มีจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. พยาบาลเทคนิคสังกัดโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลประจำจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกัน
2. พยาบาลเทคนิคที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกัน
3. พยาบาลเทคนิค ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกัน
4. พยาบาลเทคนิคที่มีจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษาและวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พยาบาลเทคนิคที่กำลังปฏิบัติงานประจำอยู่ในโรงพยาบาลสังกัดกองโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แห่ง ได้แก่ ชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ตราด นครนายก และปราจีนบุรี ไม่รวมพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชน หรือสถาบันเอกชนอื่นๆ
2. ใช้แบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิค ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูล

คำจำกัดความ

พยาบาลเทคนิค หมายถึง พยาบาลที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออก

โรงพยาบาลศูนย์ หมายถึง โรงพยาบาลประจำจังหวัดที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นโรงพยาบาลศูนย์ ในโครงการพัฒนาการสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาการสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 4 ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การแพทย์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

ความต้องการศึกษาต่อ หมายถึง ความปรารถนาในการที่จะปรับปรุงความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการพยาบาล เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจัดการศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ให้แก่พยาบาลเทคนิคที่มีความต้องการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และสนองความต้องการได้มากที่สุด

2. ผู้บริหารพยาบาลจะได้ทราบ และเข้าใจ ถึงความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิค ที่อยู่ในหน่วยงานของตน เพื่อส่งเสริมและหาทางช่วยเหลือให้พยาบาลเทคนิคได้มีโอกาสศึกษาต่อ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดในการจัดการศึกษาพยาบาล

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้บริการพยาบาล และได้จัดการศึกษาอบรมวิชาการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพ และให้ปริมาณเพียงพอกับความต้องการของประชากร ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาอบรมได้เน้นให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นทางวิชาการศึกษาทั่วไป และลึกในสาขาวิชาชีพ ดังนั้น วิชาที่ต้องศึกษาจะต้องประกอบกันหลายๆ สาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา จุลชีววิทยา จิตวิทยา และศึกษากลไกการเกิดโรคต่างๆ วิธีการป้องกัน การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ รวมถึงเทคนิคในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาได้พัฒนาทั้งทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และทัศนคติ เพราะการปฏิบัติกรพยาบาลนั้น จะต้องนำความรู้ต่างๆ มาประยุกต์ใช้อย่างมีศิลปะให้เหมาะสมกับสภาพของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ซึ่งแต่ละประเทศจึงต้องพยายามปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาความต้องการของสังคมในแต่ละประเทศนั้นๆ

แนวโน้มของการจัดการศึกษาพยาบาลใน 10 ปี ข้างหน้า คือ การจัดการศึกษาเพื่อผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพให้ได้ผลผลิตตรงกับความต้องการของสถาบัน ผู้ใช้ และสังคม มีความเพียงพอตามการเพิ่มของประชากร และการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลทำให้ปัญหาสุขภาพและความเจ็บป่วยมีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม การรักษาทางการแพทย์ก็เจริญก้าวหน้าไป

อย่างรวดเร็ว มีการใช้วิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ประกอบการรักษา บริการพยาบาล ในสถานบริการ ซึ่งต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับบริการทางการแพทย์ จึงต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการในระดับสูง เพื่อให้ให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินอาการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ถึงอันตราย เพื่อรายงานแพทย์ผู้รักษาและตัดสินใจให้การช่วยเหลืออย่างถูกต้องฉับพลัน ก่อนที่แพทย์ผู้รักษาจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสาธารณสุขของประเทศ ได้กำหนดนโยบายในการขยายงานบริการสาธารณสุขลงไปสู่ชุมชนในระดับล่าง ให้ครอบคลุมมากขึ้น และเน้นการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานบริการให้สูงขึ้น ในขณะที่บุคลากรทางการแพทย์ยังขาดแคลนอยู่อย่างมากในปัจจุบัน พยาบาลจึงเป็นบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานบริการในส่วนนี้ ดังนั้น บริการพยาบาลทั้งในสถานบริการและในชุมชนในอีก 10 ปีข้างหน้า จึงเป็นความต้องการบริการจากบุคลากรพยาบาลในระดับวิชาชีพ ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในระดับสูง การจัดการศึกษาพยาบาลจึงจำเป็นต้องผลิตบุคลากรพยาบาลในระดับวิชาชีพให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยตั้งเป้าหมายของพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรเท่ากับ 1:950 คน ในปี พ.ศ. 2544 นอกจากนั้นจะต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพด้วย ในการจัดหลักสูตร จัดการเรียนการสอน ควรจะจัดให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ในสังคม และในขณะเดียวกันนั้นควรจะได้บรรลุตามแนวจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา เพื่อให้ผลผลิตที่ได้นั้นคือพยาบาลระดับวิชาชีพที่มีความรู้ มีคุณธรรม มีทักษะ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาต่างๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และควรจะได้จัดการศึกษาทุกระดับให้มีความต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กัน

การพัฒนาศักยภาพของพยาบาลเทคนิค

พยาบาลเทคนิคได้รับการผลิตขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 โดยหลักสูตรการศึกษายพยาบาลศาสตร์ระดับต้น และได้จัดให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรพยาบาลระดับวิชาชีพ โดยใช้เวลาในการศึกษา 2 ปี ให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปปฏิบัติงานระยะหนึ่งก่อน แล้วให้กลับมาศึกษาต่อในหลักสูตรต่อเนื่องที่จัดให้เป็นการเฉพาะ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถ เป็นพยาบาลระดับวิชาชีพ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลเป็นการชั่วคราว อย่างไรก็ตามทำให้เกิดผลกระทบด้านการให้บริการสาธารณสุขแก่ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานบริการสาธารณสุขระดับปลายที่ให้บริการรักษายพยาบาลแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งบุคลากรที่รับผิดชอบในสถานบริการสาธารณสุขระดับนี้ จะต้องเป็นผู้วินิจฉัยและตัดสินใจในการรักษายพยาบาลขั้นต้นได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาทุกรูปแบบ ทำหน้าที่คัดกรองส่งต่อผู้ป่วยซึ่งจะต้องกระทำโดยลำพัง จึงจำเป็นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูง มีวุฒิภาวะที่จะสามารถแก้ปัญหาและประสานงานกับบุคลากรอื่นๆ ทุกหน่วยงานและทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจัดการศึกษายพยาบาลระดับต้นซึ่งใช้เวลาเพียง 2 ปี นักศึกษาได้เรียนรู้เฉพาะวิชาพื้นฐานทั่วไปและมีทักษะการพยาบาลเบื้องต้นเท่านั้น ผู้สำเร็จการศึกษาจึงไม่มีความรู้ และประสบการณ์เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนาศักยภาพของพยาบาลเทคนิคจำเป็นต้องใช้เวลา และในภาวะที่ยังคงมีพยาบาลเทคนิคอยู่ในระบบบริการพยาบาลควรมีอัตราส่วน พยาบาลวิชาชีพต่อพยาบาลเทคนิคไม่เกิน 2:1 (กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2535)

จากการคาดประมาณจำนวนพยาบาลวิชาชีพ ในปี พ.ศ. 2539 ซึ่งจะมีพยาบาลวิชาชีพจำนวน 52,836 คน และหากประสงค์จะให้อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อพยาบาลเทคนิคเท่ากับ 2:1 ดังกล่าวมาแล้ว จำนวนพยาบาลเทคนิคจึงควรมีไม่เกิน 26,416 คน ในปี พ.ศ. 2539 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 แล้ว คาดว่าจะมีพยาบาลเทคนิคจำนวน 40,984 คน ซึ่งจะทำให้พยาบาลเทคนิคเกินจำนวนถึง 14,568 คน

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพของการบริการพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทบวงมหาวิทยาลัย (กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2535: 30) ได้เสนอมาตรการในการลดการผลิตพยาบาลเทคนิค เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพของการบริการพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรดำเนินการดังนี้

1. ให้สถาบันการศึกษาพยาบาล ยุติการรับนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป
2. ให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพยาบาลเทคนิคให้เป็นพยาบาลวิชาชีพ
3. ให้เพิ่มการผลิตพยาบาลวิชาชีพโดยพิจารณาจากศักยภาพ และความพร้อมของสถาบันฝ่ายผลิตเป็นเกณฑ์
4. ให้สถานบริการพยาบาล จัดให้มีบุคลากรประเภทลูกจ้างประจำเพื่อปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีใช้การดูแลผู้ป่วยโดยตรง

กล่าวโดยสรุป ในอีก 10 ปีข้างหน้า บริการพยาบาลทั้งในสถานบริการ และชุมชน จำเป็นต้องได้รับการบริการจากบุคลากรพยาบาลระดับวิชาชีพ ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในระดับสูงการจัดการศึกษาพยาบาลต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพของพยาบาลเทคนิค ให้เป็นพยาบาลวิชาชีพจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ควรได้รับการดำเนินการต่อไป

การพัฒนาศูนย์บริการพยาบาล

การพัฒนาศูนย์บริการ เป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารบุคคล เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ตลอดจนทัศนคติอันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อวยชัย ชะบา และคณะ (2530: 169-171) ได้สรุปความสำคัญของการพัฒนาศูนย์บริการไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้ระบบและวิธีการปฏิบัติงานมีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น มีการติดต่อประสานงานดี ช่วยทำให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของตนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในที่สุด
2. เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการประหยัด ลดความสิ้นเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะเมื่อบุคคลได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดี ย่อมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีความผิดพลาดในการปฏิบัติได้น้อยลง

3. ช่วยลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานแบบลองผิดลองถูกอีกด้วย

4. ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน

5. ช่วยกระตุ้นบุคลากรต่างๆ ให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

6. ช่วยทำให้บุคลากรนั้นๆ มีโอกาสได้รับความรู้ ความคิดใหม่ๆ ทำให้เป็นคนทันสมัยต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ๆ

สำหรับเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรนั้น ไพฑูรย์ ภูริเวชย์ (2526: 30) ได้เสนอว่า เพื่อช่วยให้บุคลากรทำงานและรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพสูงเท่าที่สามารถช่วยได้ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เตรียมพร้อมสำหรับงานและความรับผิดชอบที่ต้องการเปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่กัน เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถตนเอง เพื่อเพิ่มความพอใจในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

วิธีการพัฒนาบุคลากรมีได้หลายวิธีอาทิเช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การค้นคว้าทำวิจัย ทดลอง การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และการลาศึกษาต่อ เป็นต้น เกี่ยวข้องกับการลาศึกษาต่อเป็นวิธีหนึ่งในการที่จะพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ดีขึ้น หรือได้รับความรู้ใหม่ หน่วยงานจึงต้องส่งเสริมบุคลากรไปศึกษาต่อ หรือศึกษาเพิ่มเติมในสถานศึกษาระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาต่อในด้านวิชาชีพที่เกี่ยวกับการพยาบาล ซึ่งจะต้องนำความรู้ไปปฏิบัติงานในด้านการรักษาชีวิตของมนุษย์ต่อไป ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างเสริมขวัญกำลังใจให้กับพยาบาลแล้ว ยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ วุฒิ ให้สูงขึ้นอีกด้วย

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

แมทสัน (Mattson, 1974: 24-29) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็น และความสนใจในการศึกษาต่อเนื่อง โดยความสมัครใจของพยาบาลเอง (Voluntary Continuing Education) และโดยการออกกฎบังคับ (Mandatory Continuing Education) ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากร 150 คน ได้รับคำตอบ 114 คิดเป็นร้อยละ 76 ผลจากการสำรวจพบว่า พยาบาลโดยส่วนรวมต้องการการศึกษาต่อเนื่องเพียงร้อยละ 23.7 ทั้งนี้พบว่า พยาบาลมีสถานภาพสมรส คู่ และหม้าย ชอบการศึกษาต่อเนื่องโดยความสมัครใจของผู้เรียน มีอัตราสูงกว่าพวกที่มีสถานภาพสมรส หย่า แยกกันอยู่ และโสด สำหรับวุฒิการศึกษาพบว่า พยาบาลมีวุฒิปริญญาตรีและโท ชอบการศึกษาต่อเนื่องโดยความสมัครใจ น้อยกว่าพยาบาลที่มีวุฒิระดับต่ำกว่าปริญญา สำหรับตำแหน่งหน้าที่พบว่า พยาบาลประจำการและหัวหน้าตึก ชอบการศึกษาต่อเนื่องโดยความสมัครใจของผู้เรียน มากกว่าพยาบาลตำแหน่งผู้ตรวจการและครูพยาบาล

แม็คโคลสกี (McClosky, 1974: 239-247) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพล แรงจูงใจ และการให้รางวัลที่มีต่ออัตราการลาออกจากงาน (Turnover Rate) ของพยาบาลโดยการใช้แบบสอบถามกับพยาบาลที่ได้ลาออกจากโรงพยาบาล เต็มมาแล้ว ภายในระยะเวลา 4 เดือน จำนวน 152 คน ได้แบบสอบถามกลับคืน 97 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า การให้รางวัลด้านจิตใจมีความสำคัญมากกว่า การให้รางวัลด้านความมั่นคงปลอดภัย หรือแรงจูงใจทางสังคม เพื่อให้พยาบาลยังคงปฏิบัติงานอยู่ต่อไป ทั้งนี้พยาบาลที่เป็นโสดมีอัตราการลาออกจากงานสูงกว่าพยาบาลที่แต่งงานแล้ว อัตราเงินเดือนไม่มีความสำคัญต่อการลาออกจากงาน และพยาบาลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้ การศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้ได้หน่วยกิตมากกว่าที่จะรับตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล หรือหัวหน้าตึก และมีความต้องการการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้นิเทศงาน หรือผู้ตรวจการ

บาร์โล และ เชสเน่ (Barlow and Chesney, 1977: 15-21) ได้กล่าวถึงโครงการศูนย์การศึกษาทางสุขภาพอนามัยในเมืองเท็กซัส ซึ่งเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ให้กับทีมเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาต่อเนื่องของพยาบาลได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่สำรวจความต้องการการศึกษาต่อเนื่อง ค้นหาความต้องการของผู้เรียน และประเมินผลโครงการการศึกษาต่อเนื่องที่ได้จัดไปแล้ว จากการสำรวจพบว่า พยาบาลมากกว่าร้อยละ 50 ได้เข้าศึกษาในโครงการการศึกษาต่อเนื่องที่จัดขึ้น พบว่า มีผู้เข้ามาศึกษาอบรมเพิ่มขึ้นทุกปี ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 20 ในแต่ละปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พยาบาลมีความสนใจการศึกษาต่อเนื่องเพิ่มขึ้น

บุช และ เลวิส (Bush and Lewis, 1978: 10-13) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจและการปฏิบัติ เกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน และพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างพยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาล 3 แห่ง ในอิลลินอยส์ (Illinois) จำนวน 113 คน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พยาบาลต้องการการศึกษาต่อเนื่องจำนวนถึง 104 คน คิดเป็นร้อยละ 92 ทั้งนี้ ได้คำนึงถึงความต้องการที่มีความแตกต่างทางด้านอายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการปฏิบัติงาน ฐานะทางการเงิน และมีอัตราสูงถึงร้อยละ 85 ที่ต้องการการศึกษาแบบสมัครใจด้วยตนเอง จำนวน 103 คน ที่ความเห็นว่าการศึกษาต่อเนื่องแบบสมัครใจจะสามารถพัฒนาความรู้ ความชำนาญในการให้บริการพยาบาล มีเพียง 3 คน ที่ไม่เห็นด้วย และมี 7 คน ที่ไม่ได้แสดงความคิดเห็น จึงสรุปได้ว่า พยาบาลส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาต่อเนื่องแบบสมัครใจ ด้วยเหตุว่าการศึกษาต่อเนื่องจะช่วยในการฝึกทักษะ และพัฒนาความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

คอนนี (Connie, 1978: 30-32) ได้สำรวจความต้องการการศึกษาต่อของพยาบาลต่างชาติที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลต่างๆ ในชิคาโก สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1976 โดยใช้แบบสอบถามให้ตอบคำถามถึงความต้องการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพยาบาลอเมริกัน 527 คน และพยาบาลต่างชาติ 168 คน ผลจากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า พยาบาลต่างชาติมีความต้องการการศึกษาต่อเนื่องในบางสาขาวิชา มีอัตราสูงกว่าพยาบาลอเมริกัน ดังเช่นพยาบาลต่างชาติต้องการศึกษาต่อในเรื่องการวางแผนการพยาบาล

ถึงร้อยละ 64 แต่พยาบาลอเมริกันมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้เพียงร้อยละ 43 เรื่องเทคนิคการสัมภาษณ์ (Interviewing Techniques) พยาบาลต่างชาติต้องการศึกษาต่อถึงร้อยละ 46 แต่พยาบาลอเมริกันต้องการศึกษาต่อเพียงร้อยละ 39 และพบว่า ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องในสาขาวิชาต่างๆ ของพยาบาลต่างชาติ และพยาบาลอเมริกันมีความคิดเห็นต่างกัน แต่ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

อีเดลสไตน์ และ บันเนล (Edelstein and Bunnell, 1978: 19-23) ได้ทำการสำรวจความสนใจของพยาบาลที่จะเข้าร่วมในโครงการการศึกษาต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อจะจัดตั้งโครงการการศึกษาต่อเนื่องที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยใช้แบบสอบถามกับพยาบาลจำนวน 1,600 คนในเซตริทเจอร์ (Rutger) ผลจากการศึกษาพบว่า

1. การจัดการศึกษาต่อเนื่องที่ใช้วิธีสอนแบบสัมมนาที่ชอบมากที่สุดคือ การดูแลผู้ป่วยอาการเฉียบพลัน
2. วิชาที่ชอบมากที่สุดคือ สังคมศาสตร์ (Social Science)
3. ระยะเวลาของหลักสูตร ร้อยละ 75 ของผู้เข้ารับการอบรมต้องการระยะเวลาการอบรมเฉลี่ย สัปดาห์ละ 2.5 ชั่วโมง และควรได้รับการอบรมถึง 6 สัปดาห์ และร้อยละ 50 มีความเห็นว่า ควรจะจัดให้เรียนในเวลาเย็นมากกว่า เวลาเช้าหรือกลางวัน และวันที่ต้องการให้จัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือวันพุธ
4. เหตุผลที่ทำให้พยาบาลไม่ต้องการศึกษาต่อเนื่องเพราะ มีหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงาน ไม่สามารถปลีกตัวมาเรียนได้ร้อยละ 27 มีปัญหาการเงินร้อยละ 21 และมีปัญหาเรื่องสถานที่พักอยู่ห่างไกลจากสถานที่ที่ให้การศึกษาต่อเนื่อง มีร้อยละ 18

จากการศึกษาวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องพบสรุปได้ว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีความต้องการการศึกษาต่อเนื่อง แต่การจัดการศึกษาต่อเนื่องนั้นควรจะได้คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ความจำเป็นในการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดหลักสูตร ระยะเวลาการศึกษา ฉะนั้นควรจะได้มีการศึกษาวิจัยถึงความต้องการของผู้เรียนก่อนที่จะจัดโครงการการศึกษาต่อเนื่อง

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

สุภาพ ธีระประทีป (2516) ได้ศึกษาความต้องการการต่อของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลรามารัตนบุรี พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อโดยให้เหตุผลว่า ต้องการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น และต้องการหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด รองลงมาคือมีความก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น เงินเดือนสูงขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษา และต้องการได้รับปริญญาตรี พยาบาลส่วนน้อยไม่ต้องการศึกษาต่อ โดยให้เหตุผลว่า ต้องการไปทำงานต่างประเทศ และเบื่อบ้านต้องการเรียน พยาบาลประจำการที่ต้องการศึกษาต่อส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในประเทศ ให้เหตุผลว่าต้องการเพิ่มพูนความรู้ ไม่มีทุนมากพอ มีภาระรับผิดชอบ และไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษดีพอ ระดับการศึกษา พยาบาลส่วนใหญ่ต้องการการศึกษาระดับปริญญาตรี และผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงสุดถึงระดับปริญญาโท และปริญญาเอกก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกัน และยังให้ความคิดเห็นเห็นว่า ควรจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น การศึกษานพยาบาลในประเทศไทยควรจัดให้มีถึงระดับปริญญาเอก ควรขยายการรับนักศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น จัดการศึกษาพยาบาลภาคสมทบ เพื่อให้พยาบาลประจำการได้มีโอกาสศึกษาต่อโดยไม่ต้องเสียเวลาทำงาน

อัสนีย์ เสาวภาพ (2520) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับสวัสดิการในโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ และโอกาสในการศึกษาต่อพอสรุปได้ดังนี้

1. พยาบาลกลุ่มอายุน้อย มีความต้องการทางด้านโอกาสในการก้าวหน้าและการศึกษาต่อสูงกว่ากลุ่มอายุมาก
2. พยาบาลกลุ่มอายุน้อย มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ต้องการโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและศึกษาต่อสูงมาก
3. ความเห็นของพยาบาลที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการเกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้า และการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน
4. พยาบาลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ทั้งนี้จะได้ก่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ศศิมา เรือนทิพย์ (2520) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพยาบาลประจำการของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 190 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พยาบาลประจำการร้อยละ 31.08 มีความคิดเห็นว่าวิชาชีพพยาบาล เป็นวิชาชีพที่น่ายกย่อง และได้ทำประโยชน์ให้กับสังคมและครอบครัว ร้อยละ 69.4 มีความเห็นว่าควรจะได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น เป็นแนวทางที่ทำให้วิชาชีพพยาบาลพัฒนายิ่งขึ้น อัตราผู้ที่ต้องการศึกษาต่อมีสูงถึงร้อยละ 84.44 และส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สมาคมพยาบาลได้ช่วยเหลือในด้านความรู้ทางวิชาการ โดยการจัดพิมพ์วารสารให้แก่สมาชิก ซึ่งบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารมีประโยชน์ช่วยเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ

เยาวลักษณ์ บรรจงปรุ (2521) ได้ศึกษาเรื่อง "ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ของพยาบาลและนักศึกษาพยาบาลปีที่สามในภาคตะวันออกเฉียง" โดยใช้ตัวอย่างประชากร 251 คน ผลการสำรวจพบว่า พยาบาลประจำการต้องการศึกษาต่อสูง ซึ่งแบ่งออกเป็นพยาบาลประจำการ สังกัดกองสาธารณสุขภูมิภาค และกองโรงพยาบาลภูมิภาค มีความต้องการศึกษาต่อถึงร้อยละ 90.22 และ 91.67 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาพยาบาลมีความต้องการศึกษาต่อสูงมากถึง ร้อยละ 98 พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลมีความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

สายหยุด นิยมวิภาต และคณะ (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการศึกษาต่อของพยาบาล โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 726 คน วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการเกี่ยวกับ

1. การศึกษาต่อของพยาบาลที่อยู่ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2. แขนงวิชาชีพที่ต้องการจะศึกษาต่อ

3. การจัดระบบการศึกษา ตลอดจนจรรยาบรรณแบบการจัดการเรียนการสอน

4. ปัญหาของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อแต่ไม่สามารถศึกษาต่อได้

ผลการศึกษานพบว่า

1. พยาบาลต้องการจะศึกษาต่อร้อยละ 85.24 สาขาวิชาชีพที่ต้องการศึกษาคือสาขาวิชาการบริหารการพยาบาลร้อยละ 30.74 รองลงมาได้แก่ วิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ร้อยละ 22.23

2. การจัดระบบการศึกษา พยายามต้องการเรียนในระบบปิด คือเรียนในมหาวิทยาลัยร้อยละ 51.89 และต้องการเรียนด้วยตนเอง ร้อยละ 45.70

3. การจัดระบบการเรียนด้วยตนเอง ใช้วิธีเรียนที่เลือกเป็นอันดับแรก คือวิธีการเรียนแบบใช้โสตทัศนูปกรณ์ร้อยละ 38.93 และวิธีการจัดสัมมนา ประชุมกลุ่ม หรือกลุ่มปฏิบัติการเป็นครั้งคราวร้อยละ 28.13

4. พยายามมีปัญหาและอุปสรรคที่ไม่สามารถศึกษาต่อได้คือ ปัญหาพื้นฐานความรู้ไม่พร้อมร้อยละ 27.23 และรองลงมาเป็นปัญหาครอบครัว ร้อยละ 24.12

ทรงจิต วาทีสารทกิจ (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องทางการพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดสภาวิชาชีพ" คือโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา และศึกษาเปรียบเทียบความต้องการศึกษาต่อเนื่องทางการพยาบาลของพยาบาล จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงพยาบาล ตำแหน่งหน้าที่ สถานภาพสมรส อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 354 คน ได้แบบสอบถามคืนสมบูรณ์ 337 ฉบับ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พยาบาลโดยส่วนรวมมีความต้องการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรระยะยาวร้อยละ 88.43 หลักสูตรระยะสั้นร้อยละ 96.94 พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการศึกษาต่อเนื่องแตกต่างกัน ทั้งหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรระยะยาว พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสและระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความต้องการศึกษาต่อเนื่องหลักสูตรระยะยาวแตกต่างกัน มีความต้องการการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรระยะสั้นไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องพบว่า พยาบาลโดยส่วนรวมเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อที่ว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิชาชีพพยาบาล เพราะการศึกษาต่อเนื่องทางการพยาบาลจะช่วยยกระดับมาตรฐานการพยาบาลให้สูงขึ้น และพยาบาลควรมีการศึกษาต่อเนื่องโดยความสมัครใจของตนเอง

เหตุจูงใจในการศึกษาเพิ่มเติม มีผู้ตอบมากเป็นอันดับหนึ่งคือต้องการมีความรู้มากขึ้น รองลงมาคือได้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ และอันดับ 3 คือได้พัฒนาความคิด จิตใจ เกิดความคิดสร้างสรรค์ และความภูมิใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เหตุผลที่ทำให้พยาบาลไม่อยากศึกษาต่อเนื่องอันดับแรกคือ สถาบันผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุน อันดับสองคืองานหนัก คนทำงานน้อย ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้า และอันดับสามคือมีภาระครอบครัว

จากการศึกษาวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า พยาบาลมีความต้องการศึกษาต่อเนื่องในอัตราสูง ผู้ที่มีอายุวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความต้องการการศึกษาต่อเนื่องแตกต่างกัน เหตุผลสำคัญที่ต้องการศึกษาต่อคือ ต้องการเพิ่มคุณวุฒิให้สูงขึ้น เพิ่มพูนความรู้และทักษะให้เหมาะสมกับตำแหน่ง และต้องการเรียนในระบบปิดมากกว่าระบบเปิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลเทคนิค และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลเทคนิค สังกัดโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 จังหวัด เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลเทคนิค ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ พยาบาลเทคนิคที่กำลังปฏิบัติงานประจำอยู่ในโรงพยาบาล สังกัดกองโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แห่ง ได้แก่

1. โรงพยาบาลชลบุรี
2. โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี
3. โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา
4. โรงพยาบาลเมืองระยอง
5. โรงพยาบาลตราด
6. โรงพยาบาลนครนายก
7. โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ จังหวัดปราจีนบุรี

ประชากรซึ่งเป็นพยาบาลเทคนิคจากโรงพยาบาล ทั้ง 7 แห่ง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลประจำจังหวัดมีจำนวนทั้งสิ้น 760 คน และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนพยาบาลเทคนิคของแต่ละโรงพยาบาลเพื่อให้ได้ขนาดที่พอเหมาะ ตัวอย่างประชากรที่คาดว่าจะใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 200 คน ดังนี้

โรงพยาบาลศูนย์ชลบุรี	50 คน
โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี	50 คน
โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา	20 คน
โรงพยาบาลเมืองระยอง	20 คน
โรงพยาบาลตราด	20 คน
โรงพยาบาลนครนายก	20 คน
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์	20 คน
รวม	200 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 3 ส่วน รวม 22 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความต้องการการศึกษาต่อ 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อ 10 ข้อ

วิธีสร้างเครื่องมือ

วิธีสร้างแบบสอบถาม ความต้องการการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิค ในภาคตะวันออก คณะผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษางานวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการศึกษาต่อของพยาบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. เขียนข้อคำถามเพื่อสำรวจความต้องการการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในสาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิค โดยสร้างข้อคำถามแบบเติมคำและเลือกตอบ

3. นำข้อคำถามทั้งหมดไปทดลองใช้ ณ โรงพยาบาลชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงเพิ่มเติมข้อคำถาม รวมทั้งข้อเลือกตอบ ให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. วิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามได้ค่า $\alpha = .81$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพยาบาลเทคนิค คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุญาตผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษากลับไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบส่งคืนที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งสิ้น 173 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.5 ของแบบสอบถามที่แจกไปหรือคิดเป็นร้อยละ 22.8 ของประชากรในการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งมีจำนวนมากพอและสามารถจะเป็นตัวแทนที่ดีได้ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 173 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานด้วยค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ในสังกัดโรงพยาบาล 2 ระดับ โดยใช้ t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการสำรวจ ความต้องการการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาล ศาสตร์ของพยาบาลเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คณะผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปตาราง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกจังหวัดที่ทำงาน ประเภทของโรงพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน อายุ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา ตามความต้องการในการศึกษาต่อ
- ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อ วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการเลือกโปรแกรมการศึกษา
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ของพยาบาลเทคนิค
- ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิเคราะห์และเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างนี้ ได้วิเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับ จังหวัดที่ทำงาน ประเภทของโรงพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน อายุ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา ตามความต้องการศึกษาต่อดังรายละเอียดในตารางที่ 1-6

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างในด้านจังหวัดที่ปฏิบัติงาน จำแนกตามความต้องการในการศึกษาต่อ

จังหวัด	ความต้องการศึกษาต่อ					
	ต้องการ		ไม่ต้องการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชลบุรี	20	22.2	26	31.3	46	26.6
2. จันทบุรี	15	16.7	12	14.5	27	15.6
3. ระยอง	7	7.8	14	16.9	21	12.1
4. ฉะเชิงเทรา	10	11.1	10	12.0	20	11.6
5. นครนายก	16	17.8	4	4.8	20	11.6
6. ตราด	11	12.2	9	10.8	20	11.6
7. ปราจีนบุรี	11	12.2	8	9.6	19	11.0
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0

จากตารางที่ 1 ในกลุ่มพยาบาลเทคนิคนี้ ส่วนใหญ่ทำงานที่จังหวัดชลบุรี ร้อยละ 26.6 รองลงมาคือจังหวัดจันทบุรี ร้อยละ 15.6 และมีเพียงร้อยละ 11.0 ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี

ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างต้องการการศึกษาต่อ ร้อยละ 52.0 ไม่ต้องการการศึกษาต่อ ร้อยละ 48.0 โดยที่จังหวัดจันทบุรี นครนายก ตราด และปราจีนบุรี มีผู้ต้องการการศึกษาต่อมากกว่าไม่ต้องการการศึกษาต่อ ซึ่งส่วนใหญ่มิ้อตราผู้ต้องการและไม่ต้องการการศึกษาต่อใกล้เคียงกัน ยกเว้นจังหวัดนครนายกมีจำนวนผู้ที่ต้องการการศึกษาต่อมากกว่าผู้ไม่ต้องการการศึกษาต่อถึง 4 เท่า และจังหวัดระยองมีผู้ไม่ต้องการการศึกษาต่อมากกว่าผู้ต้องการการศึกษาต่อ 2 เท่า

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างในด้านประเภทของโรงพยาบาล จำแนกตามความต้องการในการศึกษาต่อ

ประเภทของโรงพยาบาล	ความต้องการศึกษาต่อ					
	ต้องการ		ไม่ต้องการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรงพยาบาลประจำจังหวัด	55	61.1	45	54.2	100	57.8
โรงพยาบาลศูนย์	35	38.9	38	45.8	73	42.2
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลประจำจังหวัด ร้อยละ 57.8 และโรงพยาบาลศูนย์ ร้อยละ 42.2

นอกจากนี้ยังพบว่า พยาบาลเทคนิค ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัดต้องการศึกษาต่อมากกว่ากลุ่มที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ ซึ่งตรงข้ามกับพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลศูนย์ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าต้องการศึกษาต่อ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างในด้านแผนกที่ปฏิบัติงาน
จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ

แผนกที่ปฏิบัติงาน	ความต้องการศึกษาต่อ					
	ต้องการ		ไม่ต้องการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุรกรรม	26	29.8	14	16.9	40	23.1
2. ศัลยกรรม	15	16.7	11	13.3	26	15.0
3. ตึกพิเศษ	13	14.4	11	13.3	24	13.9
4. สูติกรรม	9	10.0	8	9.6	17	9.8
5. หออภิบาลผู้ป่วยหนัก	7	7.8	8	9.6	15	8.7
6. กุมารเวชกรรม	6	6.7	5	6.0	11	6.4
7. นรีเวชกรรม	4	4.4	4	4.8	8	4.6
8. ผู้ป่วยนอก	4	4.4	2	2.4	6	3.5
9. อื่นๆ	6	6.7	20	24.1	26	15.0
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรมร้อยละ 23.1 รองลงมาคือศัลยกรรม และตึกพิเศษ ร้อยละ 15.0 และ 13.9 ตามลำดับ อัตราต่ำสุดคือแผนกผู้ป่วยนอกมีร้อยละ 3.5

การวิเคราะห์จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแผนกต่างๆ ที่ต้องการศึกษาต่อและไม่ต้องการศึกษาต่อมีอัตราใกล้เคียงกันยกเว้นแผนกอายุรกรรม มีจำนวนผู้ต้องการศึกษาต่อมากกว่าผู้ไม่ต้องการศึกษาต่อเกือบ 2 เท่า

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอายุ จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ

กลุ่มอายุ	ความต้องการศึกษาต่อ					
	ต้องการ		ไม่ต้องการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 25 ปี	20	22.2	30	36.1	50	28.9
2. 26-30 ปี	26	28.9	31	37.3	57	32.9
3. 31-35 ปี	21	23.3	9	10.8	30	17.3
4. 36-40 ปี	17	18.9	8	9.6	25	14.5
5. 40 ปี ขึ้นไป	6	6.7	5	6.0	11	6.4
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 32.9 รองลงมาคือต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 28.9 และกลุ่มอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีอายุ 40 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 6.4

การวิเคราะห์จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ พบว่า กลุ่มอายุ 31 ปีขึ้นไปมีความต้องการศึกษาต่อจำนวนมากกว่าไม่ต้องการศึกษาต่อ ส่วนกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 มีจำนวนที่ต้องการศึกษาน้อยกว่าจำนวนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างในด้านเพศ และสถานภาพสมรส จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ

สถานภาพทั่วไป	ความต้องการศึกษาต่อ					
	ต้องการ		ไม่ต้องการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ						
หญิง	89	98.9	82	98.8	171	98.8
ชาย	1	1.1	1	1.2	2	1.2
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0
2. สถานภาพสมรส						
โสด	39	43.3	51	61.4	90	52.0
คู่	50	55.6	31	37.3	81	46.8
หย่า	1	1.1	1	1.2	2	1.2
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 98.8 และสถานภาพสมรสเป็นโสด ร้อยละ 52.0 รองลงมาคือมีคู่ครอง ร้อยละ 46.8

และเมื่อพิจารณาความต้องการศึกษาต่อ พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสที่มีคู่ครองแล้วต้องการศึกษาต่อมากกว่าไม่ต้องการศึกษาต่อ แต่กลุ่มที่เป็นโสดกลับมีจำนวนผู้ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างในด้านวุฒิการศึกษา และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ

สถานภาพทั่วไป	ความต้องการศึกษาต่อ					
	ต้องการ		ไม่ต้องการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา						
พยาบาลเทคนิค	84	93.3	74	89.2	158	91.3
อนุปริญญาพยาบาล	5	5.6	5	6.0	10	5.8
อื่นๆ	1	1.1	4	4.8	5	2.9
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0
2. จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา						
ต่ำกว่า 5 ปี	49	54.4	33	39.8	82	47.4
6-9 ปี	28	31.1	40	48.2	68	39.3
10 ปี ขึ้นไป	13	14.4	10	12.0	23	13.4
รวม	90	52.0	83	48.0	173	100.0

ในตารางที่ 6 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 91.3 และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ 6-9 ปี ร้อยละ 39.3

เมื่อพิจารณาตามความต้องการศึกษาต่อ พบว่า พยาบาลเทคนิคที่ต้องการศึกษาต่อมีมากกว่าไม่ต้องการศึกษาต่อ แต่เมื่อพิจารณาถึงจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าไม่ต้องการศึกษาต่อ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษา 6-9 ปี มีจำนวนไม่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าต้องการศึกษาต่อ

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อ

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการเลือกโปรแกรมการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ขณะนี้ท่านกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหรือไม่		
1.1	ไม่ได้ศึกษา	103	59.5
1.2	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	56	32.4
1.3	มหาวิทยาลัยอื่น	7	4.0
1.4	ไม่ตอบ	7	4.0
2.	ท่านต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีหรือไม่		
2.1	ต้องการ	90	52.0
2.2	ไม่ตอบ	72	41.6
2.3	ไม่แน่ใจ	8	4.6
2.4	ไม่ต้องการ	3	1.7
3.	ถ้าคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดสอนหลักสูตรต่อเนื่องระดับปริญญาตรี ท่านจะสมัครเรียนหรือไม่		
3.1	สมัครเรียนทันที	114	65.9
3.2	ไม่แน่ใจ	28	16.2
3.3	สมัครเรียนในปีถัดไป	21	12.1
3.4	ไม่สมัคร	6	3.5
3.5	ไม่ตอบ	4	2.3

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
4.	ถ้าท่านสมัครเรียนหลักสูตรต่อเนื่องที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดสอน ท่านสะดวกที่จะเรียนแบบใด		
4.1	ลาเรียนเต็มเวลา	115	66.5
4.2	เรียนนอกเวลาในเย็นวันจันทร์ พุธ และศุกร์ และตลอดวันในวันเสาร์	39	22.5
4.3	อื่นๆ	9	5.2
4.4	ไม่ตอบ	10	5.8

ในตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59.5 รองลงมา เป็นกลุ่มที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ร้อยละ 32.4 และเมื่อพิจารณาถึงความต้องการศึกษาต่อ ปรากฏว่า ร้อยละ 52.0 มีความต้องการศึกษาต่อ และมีผู้ไม่ตอบถึงร้อยละ 41.6 ในขณะที่มีผู้ไม่ต้องการศึกษาต่อมีเพียง ร้อยละ 1.7 เท่านั้น

ในกรณีที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จะเปิดสอนหลักสูตรต่อเนื่องระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสมัครเรียนทันที ร้อยละ 65.9 รองลงมา เป็นกลุ่มที่ไม่แน่ใจ ร้อยละ 16.2 และอีกกลุ่มคิดว่าจะสมัครเรียนในปีถัดไป ร้อยละ 12.1 สำหรับโปรแกรมการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง ที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพากลุ่มตัวอย่างต้องการลาเรียนเต็มเวลา ร้อยละ 66.5 รองลงมา คือเรียนนอกเวลาในเย็นวันจันทร์ พุธ ศุกร์ และตลอดวันในวันเสาร์ ร้อยละ 22.5

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเรื่อง ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ของพยาบาลเทคนิค ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี
(n=169)

อันดับที่	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ	\bar{X}	S. D.
1.	ทำให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.51	0.69
2.	สามารถนำความรู้มาปรับปรุงงานที่ปฏิบัติได้มากขึ้น	4.50	0.67
3.	สามารถปรับปรุงความรู้ความสามารถให้ทันสมัย	4.32	0.75
4.	สามารถสร้างประสบการณ์ให้ตนเอง	4.26	0.79
5.	ทำให้ได้รับตำแหน่งสูงขึ้น	4.23	0.91
6.	เป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อปริญญาโทได้	3.90	1.04
7.	เป็นการนำเกียรติยศและชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล	3.86	1.00
8.	ทำให้ได้รับเงินเดือนเพิ่มมากขึ้น	3.73	1.16
9.	ทำให้เปลี่ยนบรรยากาศการทำงานที่ซ้ำซาก จำเจ	3.15	1.29
10.	สามารถทำงานสถาบันเอกชนได้	3.01	1.20
	รวม	3.95	0.63

ในตารางที่ 8 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างคำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี อันดับแรก คือ ทำให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รองลงไปคือ สามารถนำความรู้มาปรับปรุงงานที่ปฏิบัติได้มากขึ้น และสามารถปรับปรุงความรู้ความสามารถให้ทันสมัย ส่วนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับอันดับสุดท้าย คือ สามารถทำงานสถาบันเอกชนได้

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ

ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้สถิติค่าที (t-test) เพื่อทดสอบหาโอกาสความน่าจะเป็นที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบกันแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกันในด้าน ประเภทของโรงพยาบาล อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาค่าต่อ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ภูมิลำเนา	n	\bar{X}	S.D.	t	p-value
1. ประเภทของโรงพยาบาล					
โรงพยาบาลศูนย์	73	4.08	0.65		
โรงพยาบาลประจำจังหวัด	99	3.85	0.60	2.39*	.018
2. อายุ					
30 ปี หรือต่ำกว่า	106	3.97	0.60		
31 ปี ขึ้นไป	66	3.92	0.68	0.47	.638
3. สถานภาพสมรส					
โสด	90	4.00	0.60		
ไม่โสด	82	3.90	0.66	0.99	.322
4. จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา					
5 ปี หรือต่ำกว่า	94	3.99	0.67		
6 ปี ขึ้นไป	75	3.89	0.57	1.09	.275

จากตารางที่ 9 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์มีความคิดเห็นที่ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับภูมิหลังด้าน อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการ และความคิดเห็น เกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิค และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ ของพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในสังกัดต่างกัน

ตัวอย่างประชากร คือ พยาบาลเทคนิคที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาล ศูนย์ และโรงพยาบาลประจำจังหวัด สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 จังหวัด จำนวน 173 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามจำนวน พยาบาลเทคนิคของแต่ละโรงพยาบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 22 ข้อ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลด้านความต้องการศึกษาต่อ และความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อ ข้อมูลที่ได้ นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อคำนวณหาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test)

สรุปผล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อ
 - 1.1 พยาบาลเทคนิคที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำงานที่จังหวัดชลบุรีมากที่สุดร้อยละ 26.6 จำนวนพยาบาลเทคนิคที่ต้องการศึกษาต่อและไม่ต้องการศึกษาต่อในแต่ละจังหวัดมีอัตราใกล้เคียงกัน ยกเว้นจังหวัดนครนายก มีจำนวนผู้ที่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าผู้ไม่ต้องการศึกษาต่อถึง 4 เท่า ในขณะที่จังหวัดระยองมีผู้ไม่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าผู้ต้องการศึกษาต่อ 2 เท่า
 - 1.2 พยาบาลเทคนิคที่เป็นกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัดมากที่สุดร้อยละ 57.8 และพยาบาลเทคนิคจากโรงพยาบาลประจำจังหวัดมีความต้องการศึกษาต่อจำนวนมากกว่าพยาบาลเทคนิคจากโรงพยาบาลศูนย์
 - 1.3 พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม ร้อยละ 23.1 พยาบาลเทคนิคในแผนกต่างๆ มีจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อ และไม่ต้องการศึกษาต่อในอัตราใกล้เคียงกัน ยกเว้นแผนกอายุรกรรมมีจำนวนผู้ต้องการศึกษาต่อมากกว่าจำนวนผู้ไม่ต้องการศึกษาต่อเกือบ 2 เท่า
 - 1.4 พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 32.9 พยาบาลเทคนิคที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไปมีความต้องการศึกษาต่อจำนวนมากกว่าไม่ต้องการศึกษาต่อ ส่วนพยาบาลเทคนิคที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อน้อยกว่าจำนวนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ
 - 1.5 พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ เป็นหญิงร้อยละ 98.8 สถานภาพสมรสโสดร้อยละ 52.0 พยาบาลเทคนิคที่มีสถานภาพสมรสคู่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าไม่ต้องการศึกษาต่อ ส่วนพยาบาลเทคนิคที่มีสถานภาพสมรสโสดมีจำนวนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าต้องการศึกษาต่อ

1.6 พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 91.3 และสำเร็จการศึกษาไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 47.3 พยาบาลเทคนิคกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาไม่เกิน 5 ปี มีจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าไม่ต้องการศึกษาต่อ ส่วนพยาบาลเทคนิคกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระหว่าง 6-9 ปี กลับมีจำนวนผู้ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าต้องการศึกษาต่อ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการเลือกโปรแกรมการศึกษา พบว่า พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ยังไม่ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59.5 รองลงมากำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ร้อยละ 32.4 ส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อร้อยละ 52.0 และในกรณีที่เกิดพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จะเปิดสอนหลักสูตรต่อเนื่องระดับปริญญาตรี พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่จะสมัครเรียนทันที คิดเป็นร้อยละ 65.9 รองลงมาเป็นกลุ่มที่ไม่แน่ใจ ร้อยละ 16.2 และกลุ่มที่จะสมัครเรียนในปีถัดไป ร้อยละ 12.1 สำหรับโปรแกรมการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พยาบาลเทคนิคต้องการเรียนเต็มเวลา ร้อยละ 66.5 รองลงมาคือเรียนนอกเวลา ในเย็นวันจันทร์ พุธ ศุกร์ และตลอดวัน ในวันเสาร์ ร้อยละ 22.5

3. ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ของพยาบาลเทคนิค พบว่า พยาบาลเทคนิคได้คำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีอันดับแรกคือ ทำให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รองลงไปคือ สามารถนำความรู้มาปรับปรุงงานที่ได้ปฏิบัติมากขึ้น และสามารถปรับปรุงความรู้ความสามารถให้ทันสมัย สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับอันดับสุดท้ายคือ สามารถทำงานสถาบันเอกชนได้

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาต่อระหว่างพยาบาลเทคนิคที่มีภูมิลำเนาต่างกัน พบว่า พยาบาลเทคนิคที่ทำงานในโรงพยาบาลศูนย์มีความคิดเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาต่อสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับภูมิลำเนา ด้านอายุ สถานภาพสมรส และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ พบว่า พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ยังไม่ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 52.0 แสดงให้เห็นว่า พยาบาลเทคนิคตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อให้บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในกรณีที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จะเปิดสอนหลักสูตรต่อเนื่องระดับปริญญาตรีนั้น พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่จะสมัครเรียนทันที และมีอัตราสูงกว่าความต้องการศึกษาต่อที่ระบุว่า "ต้องการ" ด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออก พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเดินทางมาเรียนต่อได้ง่าย

รูปแบบการจัดโปรแกรมการศึกษา จากการวิจัยพบว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิธีการศึกษาต่อคือการลาศึกษาต่อเต็มเวลา ทั้งนี้จากการวิเคราะห์รายละเอียดแล้วพบว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยและมีครบครันแล้ว มีความต้องการศึกษาต่อในอัตราสูงกว่ากลุ่มที่ปฏิบัติงานนานกว่า และเป็นโสด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ์ วุฒิพฤษ์ (2523) ที่พบว่า กลุ่มพยาบาลที่ปฏิบัติงานน้อยและมีตำแหน่งต่ำกว่ามีความต้องการศึกษาต่อในระดับสูงกว่ากลุ่มที่ปฏิบัติงานนานกว่า

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่ออันดับแรกคือทำให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รองลงไปคือ สามารถนำความรู้มาปรับปรุงงานที่ปฏิบัติได้มากขึ้น และสามารถปรับปรุงความรู้ความสามารถให้ทันสมัย จึงอาจกล่าวได้ว่า พยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่มีความปรารถนาที่จะศึกษาหาความรู้ เพื่อสนองตอบต่อตนเองในด้านความรู้ ความสามารถ และขณะเดียวกันนั้น เพื่อสนองตอบต่อการปฏิบัติงานโดยตรง

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานเพียงข้อเดียวคือ ข้อ 1 ที่ว่า "พยาบาลเทคนิคสังกัดโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลประจำจังหวัดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ต่างกัน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาลศูนย์เป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้การศึกษาแก่เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และการบริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน จากลักษณะและขนาดของโรงพยาบาล ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในการทำงานมีผลจูงใจให้พยาบาลเทคนิคในโรงพยาบาลศูนย์เห็นประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาต่อมากกว่า พยาบาลเทคนิคจากโรงพยาบาลประจำจังหวัด

ส่วนสมมติฐานข้ออื่นๆ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งได้แก่ "พยาบาลเทคนิคที่มีอายุต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ต่างกัน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พยาบาลเทคนิคเพิ่งมีได้เพียง 14 ปี กลุ่มอายุของพยาบาลเทคนิคไม่ต่างกันมาก และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาก็ใกล้เคียงกัน ทำให้ความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพสมรสที่ต่างกัน ก็ไม่ทำให้ความคิดเห็นต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าจะมีความครบถ้วนแล้วหรือเป็นโสด พยาบาลเทคนิคก็ตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาต่อได้เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากพยาบาลเทคนิคมีความต้องการศึกษาต่อ ในระดับปริญญาตรี เป็นอย่างมาก ดังนั้นองค์กรที่รับผิดชอบจัดการศึกษาควรเร่งดำเนินการเพิ่มปริมาณการจัดการศึกษาปริญญาตรีต่อเนื่องให้มากขึ้น
2. พยาบาลเทคนิคมีความต้องการศึกษาต่อโดยลาศึกษาต่อเต็มเวลา ดังนั้น ในการวางแผนการจัดการศึกษาควรวางรูปแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนด้วย
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริหารพยาบาลเกี่ยวกับการส่งพยาบาลเทคนิคไปศึกษาต่อ และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
4. ควรศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของ พยาบาลเทคนิคในโรงพยาบาลชุมชน และสถาบันเอกชนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรองจิต วาทีสาธกกิจ. ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ
เนื่องทางการพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดสภากาชาดไทย. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิท
ยาลัย, 2522.
- กองแผนงาน, สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. ความต้องการกำลังคน สาขา
วิชาพยาบาลศาสตร์ ในช่วง 10 ปี ข้างหน้า (2535-2544) เสนอต่อคณะรัฐ
มนตรี (อัดสำเนา), 2535.
- ไพบูลย์ ภูริเวทย์. "การพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัย". รามคำแหง.
9(พิเศษ พัฒนาบุคลากร), 2526: 26-34.
- เยาวลักษณ์ บรรจงปรี. ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลของ
พยาบาลและนักศึกษาปีที่สาม ในภาคตะวันออกเฉียง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ศศิมา เรือนทิพย์, ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลของพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สายหยุด นิยมวิภาต และ คณะ. ความต้องการการศึกษาต่อ ของพยาบาล
โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2522.
- สุภาพ ธีระประทีป. ความต้องการศึกษาต่อของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาล
รามาริบัติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิท
ยาลัย, 2516.
- อวยชัย ชะบา และคณะ. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิคตอรี
เพาเวอร์พอยท์, 2530.

- อารมณ วุฒิพฤกษ์. ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของพยาบาลวิชาชีพใน
โรงพยาบาลศูนย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- อัศนีย์ เสาวภาพ. ความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับสวัสดิการในโรงพยาบาล
สังกัดกระทรวงกลาโหมและทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยา
นิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2520.
- Barlow, Donna J., and Chesney, Alan P. "Nurses Want to keep
up to Date," The Journal of Continuing Education in
Nursing. 8(November-December 1977): 15-21.
- Bush, Terryl A., and Lewis, Charles W. "Continuing
Education for Nurse: Perception and Performances," The
Journal of Continuing Education in Nursing. 9(March-
April 1978): 10-13.
- Connie, Curran L. "Learning Needs of Foreign Nurses,"
Supervisor Nurse. 9(August 1978): 30-32.
- Edelstein, Ruth R., and Bunnell, Margaret. "Determinants of
Continuing Nursing Education," The Journal of Continuing
Education in Nursing. 9(January-February 1978): 19-23.
- Mattson, David W. "Voluntary of Mandatory Continuing
Education: A Study of the Views within District 8, Texas
Nurses Association," The Journal of Continuing Education
in Nursing. 5(May-June 1974): 24-29.
- McClosky, Joanne. "Influence of Rewards and Incentives on
Staff Nurse Turnover Rate," Nursing Research. 23(May-
June 1974): 239-247.

ภาคผนวก

ที่ ทม 2003/พิเศษ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

3 กรกฎาคม 2535

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน พยาบาลเทคนิค

เนื่องด้วย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความประสงค์จะ
ทำวิจัยเรื่อง "ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ของ
พยาบาลเทคนิคในภาคตะวันออก" เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางแก่ผู้
บริหารในการตัดสินใจเพื่อวางแผนการเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตร
ต่อเนื่อง ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาต่อไป

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็น
จริงมากที่สุด คำตอบของท่านจะใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และไม่มีการกระทบกระ
เทือนต่อหน้าที่การงานของท่าน รวมทั้งไม่นำไปเผยแพร่ในที่ใดๆ เป็นรายบุคคล
นอกจากแสดงในภาพรวม

โปรดส่งแบบสอบถามคืนที่ฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลของท่าน ภายใน
ในวันที่ 30 กรกฎาคม 2535 ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เรณา พงษ์เรืองพันธ์ุ

(ผศ.ดร.เรณา พงษ์เรืองพันธ์ุ)

รองคณบดีฝ่ายวางแผนและวิเทศสัมพันธ์

หัวหน้าโครงการวิจัย

วรวรณี บรรรเทิง

(ผศ.วรวรณี บรรรเทิง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ผู้ร่วมทำวิจัย

แบบสอบถามพยาบาลเทคนิค

เรื่อง "ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขานพยาบาลศาสตร์
ของพยาบาลเทคนิคในภาคตะวันออก"

- คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล (ข้อ 1-8)
- ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความต้องการศึกษาต่อ (ข้อ 9-12)
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ (ข้อ 13-22)

โปรดตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย √ ลงใน [] หรือเติมข้อความ
ลงในช่องว่างตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ขณะนี้ท่านมีอายุ ปี
2. เพศ

<input type="checkbox"/> 1. ชาย	<input type="checkbox"/> 2. หญิง
---------------------------------	----------------------------------
3. สถานภาพสมรส

<input type="checkbox"/> 1. คู่	<input type="checkbox"/> 2. โสด
<input type="checkbox"/> 3. หม้าย	<input type="checkbox"/> 4. หย่า
4. ประเภทของโรงพยาบาลที่ท่านทำงานอยู่ปัจจุบัน

<input type="checkbox"/> 1. โรงพยาบาลชุมชน	<input type="checkbox"/> 2. โรงพยาบาลทั่วไป
<input type="checkbox"/> 3. โรงพยาบาลศูนย์	
5. แผนกที่ท่านทำงานปัจจุบัน

<input type="checkbox"/> 1. ผู้ป่วยนอก	<input type="checkbox"/> 2. อายุรกรรม
<input type="checkbox"/> 3. ศัลยกรรม	<input type="checkbox"/> 4. สูติกรรม
<input type="checkbox"/> 5. นรีเวชกรรม	<input type="checkbox"/> 6. กุมารเวชกรรม
<input type="checkbox"/> 7. ไอ.ซี.ยู.	<input type="checkbox"/> 8. หน่วยทารกแรกเกิด
<input type="checkbox"/> 9. ตึกพิเศษ	<input type="checkbox"/> 10. อื่นๆ (โปรดระบุ)....

6. คุณวุฒิครั้งสุดท้ายที่ได้รับ
1. ประกาศนียบัตรการพยาบาลอนุปริญญา
2. ประกาศนียบัตรพยาบาลเทคนิค หลักสูตร 2 ปี
3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
7. ปีที่สำเร็จการศึกษาจากคุณวุฒิครั้งสุดท้าย
8. ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน ปี (นับตั้งแต่สำเร็จการศึกษา)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการศึกษาต่อ

9. ขณะนี้ท่านกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่หรือไม่
1. กำลังศึกษาวิชา.....ที่สถาบัน.....
(ข้ามไปตอบข้อ 11)
2. ไม่ได้ศึกษา
10. ท่านต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีหรือไม่
1. ต้องการ 2. ไม่แน่ใจ
3. ไม่ต้องการ (ข้ามไปตอบตอนที่ 3)
11. ถ้า คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จะเปิดหลักสูตรต่อเนื่องระดับปริญญาตรี โดยรับพยาบาลเทคนิคเข้าศึกษาต่อ ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 เป็นต้นไปนั้น ท่านจะสมัครเรียนหรือไม่
1. สมัครเรียนทันที 2. สมัครในปีถัดๆ ไป
3. ไม่แน่ใจ 4. ไม่สมัคร (โปรดระบุเหตุผลและข้ามไปตอบตอนที่ 3)
12. ถ้าท่านสมัครเรียนหลักสูตรต่อเนื่องที่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดสอนนั้น ท่านสะดวกที่จะเรียนแบบใด
1. ลาเรียนเต็มเวลา
2. เรียนนอกเวลาเช่นวันจันทร์-พุธ-ศุกร์ และตลอดวันในวันเสาร์
3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี หลักสูตรต่อเนื่อง
อย่างไร โปรดให้คะแนนหน้าข้อความตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- 5 เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 เห็นด้วยมาก
- 3 เห็นด้วย
- 2 ไม่แน่ใจ
- 1 ไม่เห็นด้วย

- 13. ทำให้ได้รับตำแหน่งสูงขึ้น
- 14. เป็นนำ เกียรติยศและชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล
- 15. ทำให้ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น
- 16. ทำให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
- 17. สามารถนำความรู้มาปรับปรุงงานที่ปฏิบัติได้มากขึ้น
- 18. เป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อปริญญาโทได้
- 19. สามารถสร้างประสบการณ์ให้ตนเองได้
- 20. สามารถปรับปรุงความรู้ความสามารถให้ทันสมัย
- 21. สามารถทำงานสถาบันเอกชนได้
- 22. ทำให้เปลี่ยนบรรยากาศการทำงานที่ซ้ำซากจำเจ

#####